

Priezviská D Ď

D

Daniček – predstavuje lichotivú podobu priezviska utvoreného z osobného mena Daniel. Vid' meno Daniel. U nás ho najdeme len v Selenči a v Iloku.

Na Slovensku bol len 1x / Martin a príbuzné Daneček sa zjavilo 4x / Bratislava, kým u nás ho zaregistrovali v Selenči a Pazove.

Daniel – východisko je jasné. Osobné meno Daniel (viď). Daniel Ďuro do Kysáča prichádza z Luciny (Novohrad), v 1784. roku. Do Pazovy, z Békešskej Čaby v roku 1772. prichádza rodina Ďura Daniela a keďže rodina bola početná (7), dostali aj 21 ¾ kj. zeme. Vyskytuje sa v osadách Aradáč, Kovačica, Kysáč, Pazova, Selenča...

Na Slovensku 1519x / Skalica, Senica, Bratislava...

Danko – tiež vychádza z osobného mena Daniel. Vypadá, že Daniel bolo pomerne populárne meno, lebo z neho máme utvorené priezviská, ako Danek, Dankovič (medzi nimi je aj Juraj Dankovič, šľachtic, pôvodom z okolia Prievidze, neskoršie žil v Žiline). U nás sa vyskytuje hlavne v Kulpíne a v Petrovci.

Na Slovensku 2083x / Michalovce, Humenné, Žilina, Trnava, Rožňava, Žiar nad Hronom, N. Zámky, Lučenec...

*Alternatívne **Daňko**, koľko viem, vo Vojvodine sa nevyskytuje, avšak na Slovensku až 406x / Košice, Prešov, Bardejov, D. Kubín...*

Dauda - .Medzi prvými osadníkmi Hložian, spomína sa aj určitý Dauda. Koľko viem, toto priezvisko už asi zaniklo, no na Slovensku ešte vždy žije. Etymologický bude cudzokrajné. Jediné čo môžem spomenúť je, že v rokoch 1840 – 1897, vo Francúzsku žil Alphonse Daudet, fr. spisovateľ a 1867 – 1942 žil jeho syn Léon, významný žurnalista. Možné je, že toto priezvisko k nám preniklo práve z Fr. eventuálne cestou flamánskych žoldnierov.

Zaregistrovali ho 42x / D. Kubín, Ružomberok a Bratislava.

Deák – predstavuje maďarskú podobu priezviska Žiak. Čes. *žák*, poľ. *żak*, rus. *д'як*, srbch. *djak, đak*... Pôvod slova je v gr. *diákonos / διάκονος* = sluha, posluhovateľ, diakon. U nás nastal posun z *dj-*, na *ž-*, čo dosvedčuje, že západní Slovania toto slovo dostali cestou románskych jazykov, najskôr alpských. Vid' aj etym. Deák = starosvetký kabát.

Aradáčsky rod Deákových vyšiel z Ábelovej (Novohrad).

Na Slovensku 952x / Galanta, Bratislava, R. Sobota, V. Krtíš...

Debnár – utvorené je zo zamestnania. Vid' etym. Debna.

Na Slovensku 1098x / Žiar nad Hronom, B. Bystrica, Zvolen, Senec, B. Štiavnica...

Debnárik – predstavuje demin. predošlého. Vid' etym. Debna.

Na Slovensku 93x / B. Bystrica, Ružomberok, B. Štiavnica, Lučenec, Revúca, Krupina...

Dedinský – etymológia je jasná. Východiskom je slovo *dedina*, alebo dotyčná rodina prišla z niektorej osady s názvom Dedinka, Dedinky. Jedna sa nachádza aj severovýchodne od N. Zámkov, kým druhá je trochu severnejšie od Dobšíněj. * Vi*s etym. Dedina.

Na Slovensku 159x / D. Kubín, Trvdošín, Lučenec, Martin, Bratislava...

Dekán – vid'. etym. Dekan a vyššie Deák.

Na Slovensku ho nezaregistrovali, avšak v katolíckej časti Selenče jestvuje.

Demák – pravdepodobné východisko je názov osady Demandice, juhovýchodne od Levíc, no etymológia je trochu hmlistejšia. Jedno z možných východísk môže byť aj osobné meno Demeter, Damian... a pod. Vid' aj Deman.

Na Slovensku 10x / Galanta, St. Ľubovňa, Bratislava.

Deman – vypadá, že toto bude len variáciou predošlého, ale východisko môže byť aj názov osady Demandice (Hont). S týmto priezviskom som sa zatiaľ stretol jedine v Pazove, kde v súpise z 1773. sa spomína, že v roku 1771. do Pazovy prišla aj rodina Adama Demáčika, z M. Kéreša.

Na Slovensku 10x / Lučenec, B. Bystrica, Piešťany.

Dember – pri tomto priezvisku je poznámka, že do Aradáča prišla v 20. st. skorej II. sv. vojny, z Temerína a že pôvodne bola rimokatolícka a maďarská. (Svojho času aj Temerín –Báčka – bol zmiešanou maďarsko-slovenskou osadou, lenže tamojší Slováci, rimokatolíci podľahli maďarizácii. Stredom 20. st. ešte vždy bolo niekoľko slovenských rodín.)

O tomto priezvisku môžeme poznamenať, že na Slovensku nie je. Možno bolo utvorené na podklade maď *ember* = človek, čo je otázne, lebo kňaz by neurobil takú chybu, aby tam pridal „D“. Skorej sa tu jedná o chybné zachytené *Sember*, ktoré na Slovensku zaregistrovali *11x / St. Ľubovňa, Bratislava, Sp. N. Ves, Košice*. Prípadne chybné zachytené *Žember*, ktoré na Slovensku zachytili *180x*.

Osada *Žemberovce* (Hont, teraz okr. Levice) v 1773. sú zaregistrované, ako *Sember*, v 1786. *Schember*, v 1808. *Zsember*, *Žemberowce*.

Demeks – takto to najdeme napísané v knihe „Hložany 1756 – 1986“. Etymologický bude príbuzné ku Demák, Deman...

Na Slovensku ho nezaregistrovali. Je tam len Demek 79x / Prešov, St. Lubovňa, Sabinov, Košice... Demeš 46x / Nitra, Bardejov, Komárno a Demecs 15x / Lučenec, D. Streda.

Demeter – východiskom bude najskôr osobné meno Demeter. Vid'. V príbuznosti má asi aj Demák, Deman, Demeks...

Na Slovensku 1734x / Trebišov, Michalovce, Snina, Medzilaborce, Vranov nad Topľou, Humenné, Košice...

Demikát – znamená podkrojená bryndzová polievka, avšak ako priezvisko, vyskytuje sa aj v Maďarsku. Podľa J. Jančovica, toto priezvisko vyšlo z Dolných Strhár – Slatinky.

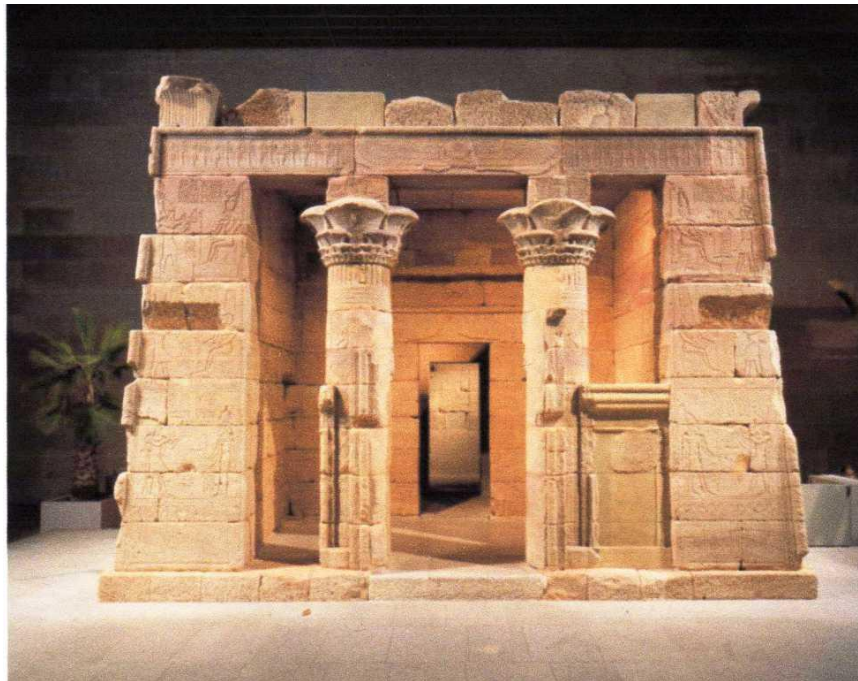
Na Slovensku 20x / Ružomberok, Martin, Košice, Humenné, V. Krtíš.

Demrovský – typické petrovské priezvisko. Patrí do skupiny krycích. Utvorené je z názvu mesta Gyömrő, ktoré sa nachádza v bezprostrednej blízkosti Budapešti.

Na Slovensku ho zaregistrovali len 1x / Pezinok, takže určite to bude presídlenec.

Dend'úr – je tiež typické petrovské priezvisko, avšak aj nepriehľadné. Môže mať rad východísk, ako napr. v maď. jazyku, *gyöngy* = perla, *gyöngytyúk* = perlička (kura „čengerka“), *gyúr* = miesiť, hnieť, *gyűr* = krčiť... atď. a možné je, že to východisko bude celkom inde, ako napr. v priezvisku Benša, alebo ak sa naň podívame z iného uhla, môže byť cudzokrajné. Napr. v Belgicku, v oblasti Flamánska je rieka *Dender* (v holandskom jazyku, alebo *Dendre*, po francúzsky) a jej názov, ako priezvisko, rozšírené je po celom svete. Pamätajme, že z tejto oblasti do našich priestorov prichádzali žoldnieri.

Na svete, svojho času v Egypte, jestvoval aj chrám zvaný *Dendur*, ktorý na rozkaz rímskeho cisára Augustusa postavil vtedajší guvernér Egypta, v roku 15. p.n.l. Chrám bol zasvätený bohom Isis a Osiris, ako aj dvom synom lokálneho veliteľa Núbie, ktorí sa utopili v Níle a po smrti sa ich povýšilo na bohov. Keďže tento chrám bol v oblasti, kde stavali „Aswansku“ (Asuánsku) priehradu mal sa najst' pod vodou, takže egyptský parlament sa rozhodol celý chrám darovať Spojeným štátom. Američania si ho rozobrali a znovu postavili v ich „Metropolitan Museum of Arts“.

Chrám Dendur, vstupná brána – rekonštrukcia v múzeu.

Sotva verím, že naše priezvisko *Dend'úr* bude mať nejaký súvis s týmto chrámom.

S priezviskom *Danda*, stretneme sa aj v Srbsku. Trochu sa zanáša na *Dend'úra*, ale neverím, že má niečo spoločného. *Danda* siaha až po sanskrit a tu má význam: *papek, hoľa, bakuľa, batina, drúk...* z čoho sa prenieslo aj na *chobot slona* a pod.

Angličtina disponuje slovom *dandy* = fičúr, švihák... Vzniklo v pohraničnej oblasti Anglicko – Škótsko. O jeho pôvode nie si je istý ani oxfordov et. slovník, ale pripúšťa možnosť, že to bude asi domácka lichotivá podoba mena Andrew.

Na Slovensku Dend'úr nejestvuje.

Dér – rodina Martina Déra (niekedy je zapísaný aj Dérka) na Bardáň prichádza z M. Kéreša, v roku 1785. Rodina bola početná a tvorili ju: Martin s manželkou Annou, dcéra Mária; Martin ml. s manželkou Evou Holkovou a deťmi Martinom, Evou (5), Jurajom (3); Juraj Dér ml. Martinov syn. Na Bardáni pomreli rodičia (49 ročná matka Anna a 64 ročný otec Martin). Syn Juraj sa oženil s Máriou, dcérou Michala Šalamúna a Anny Jardekovej. Tu sa Martinovi narodili Ján a Adam, avšak Ján ani pol ročný tiež umiera. V decembri 1786. rodina prechádza do Aradáča.

Priezvisko Dér má maďarský pôvod a znamená *Mráz*, takže nie je vyklúčené, že si ho cestou na Dolnú zem nepomaďarčili.

* Postupom času aradáčsky rod si pozmenil priezvisko na Dýr.

Dér sa na Slovensku zjavuje 12x / Komárno, V. Krtíš, Piešťany a Dunajská Streda. Dérko nezaregistrovali. Déri 9x / Martin, Košice, Prievidza. Derka 22x / Ilava, Nitra, Trenčín, Zvolen... a Deraj 30x / Komárno, R. Sobota, Poltár, Trenčín...

Derinda – podľa VHV toto by malo byť Tirinda, lenže v tom prípade by sme mali veľmi temnú etymológiu a preto stojí uvážiť aj maď. *terít* = prestrieť, prestierať, hodiť na seba, čiže bola by to osoba s nahádzaným oblekom na seba, ale ak uvážime maď. *dáridó* = hýrenie, hlučná zábava, dostaneme iný význam. Na dovažok, tu je aj maď. *derék* = driek, driečny, *derít* = objasniť, rozosmiať... Osoba s týmto priezviskom si musí preštudovať svoj rodokmeň, jeho pohyb a hádam sa dostane aj ku významu svojho priezviska.

Na Slovensku Derinda nejestvuje. Tirinda sa vyskytuje 45x / Šaľa, Pezinok... a Ďurinda (východiskom je osobné meno Ďuro) 28x / R. Sobota, Gelnica, Revúca, Lučenec...

Detka – vyskytuje sa hlavne Kulpíne. Ak je toto správne zachytené, tak priezvisko pochádza z Čiech (aj odtiaľ prichádzali migranti do Uhorska a v Kulpíne najdete aj Smíšek...). Východiskom mu bude asi osada *Dětkovice*, neďaleko Prostějova. S podobou *Dedko* som sa tiež stretol a tu je východisko jasné. Vid' etym. Ded.

Na Slovensku ho nezachytili, ale podobu Detko, áno a to 145x / Kysucké Nové Mesto, Topoľčany, Trnava, Trenčín, Prievidza...

Detvay – máme doložené v Aradáči. Vedľa stojí poznámka, že rodina prišla v 20. storočí, skorej II. sv. vojny a ako osada pôvodu, spomína sa Mužľa. Tiež vedľa je ďalšia poznámka, že pôvodne aj toto bola rimokatolícka rodina.

Východiskom tohto priezviska je osada Detva.

Na Slovensku ho zaregistrovali 8x / Nitra, Senica, Rožňava a Brezno.

Dierčan – i keď nám ukazuje, že môže súvisieť s *dierou*, jeho východiskom je však názov mesta *Győr (Ráb)* v Maďarsku. Na to poukazuje hlavne koncovka -čan, Der (Győr)+ čan / čañ. Vid' Čáni.

Na Slovensku ho nieto, avšak vo vojvodínskej enkláve sa považuje za hložianske priezvisko a odtiaľ sa prešírilo aj do zámoria – Kanada, U.S.A. a Austrália.

Dinga – vyskytuje sa v Pivnici, ale aj v Maďarsku. S názvom austrálskeho domorodého psa sotva bude mať nejaký súvis, lebo aj tento názov, *dingo*, je len poangličtené domorodé slovo plemena Dharuk, *dihhgu* = domestikovaný pes. *Ding*, ako zvukomalebné slovo, neraz sa využije na označenie hlasu zvona. *Ding* najdeme aj na označenie cudzinca, hlavne Taliana, alebo Gréka, čo je európske slovo, ale jeho východisko je neznáme, nespoľahlivé. S dávkou smelosti môžeme uvážiť aj „dínom – dánom“ = veselosť, radosť, bezstarostnosť... Je tu ešte celý rad možných východísk. Ak máte nejaké priamejšie vysvetlenie, dodajte nám.

Na Slovensku 182x / Stará Turá (Trenčín), Pov. Bystrica, D. Streda, V. Krtíš, Bratislava, B. Bystrica, Hlohovec, Senica, Topoľčany...

Díňa – je ďalšie typické petrovské priezvisko a podľa pravopisu, malo by sa písať Dyňa, lenže v čase žitia v „spoločnej krajine“, vymiešali sa nám spôsoby písania. Po slovenský *dyňa*, v maď. spôsobe písania sa píše *dinnye*. U nás, to mäkké *í* zmäkkčí *ď* a sme pri koreni. Nadovšetko, na Dolnej zemi nebudete počuť tvrdú výslovnosť *dyňa*, ale *ďíňa*. Vid' etym. slovník.

Na Slovensku 117x / St. Ľubovňa, Levoča, Prešov, Snina, Piešťany, Senec...

Diovčoš (Gyolcsos?) – toto pôvodné maď. priezvisko, už či majiteľ, alebo niekto iný, ale ho „prerobil“ a dostali sme slovenský význam, v zmysle *dievčata, osobu, čo behá za dievčencami...* Ináč v maď. *gyolcs* = plátno, súkno.

Na Slovensku ho zaregistrovali len 3x / Trnava, Bratislava, z čoho predpokladám, že aj tu máme „dolnozemske“ priezvisko, čiže priniesli si ho repatrianti.

Dišpiter – máme doložené v Aradáči a o tejto rodine vieme len toľko, že stredom 20. st. sa tam prisťahovala zo slovenskej osady Biele Blato (Banát). Východisko má latinské, *dispicio, spexi, spectrum* = objaviť, zbadat', zazrieť, všimnúť si, rozlišovať...

Na Slovensku ho nezaregistrovali.

Diviak – nebude mať nejaký súvis s *diviakom*, „divou sviňou“, veprom, ale jeho východisko skorej bude názov jednej z osád, ako *Divičie* (juhozápadne od Krupiny), alebo *Divičany* (severovýchodne od Levíc), Diviaky nad Nitricou (neďaleko Prievidze). Jeden z názvov by mohol vychádzať z pojmu *divé*, ale druhý by tu skorej narážal na *dívať sa*. Vid' etym. slovník.

Na Slovensku ho zaregistrovali 78x / Senica, Bratislava (vidiek), Považská Bystrica, Zvolen...

Divičan – východisko tohto priezviska je rovnaké, ako ho máme pri Diviak.

Na Slovensku 29x / Galanta, Senec, Šaľa, Malacky, Piešťany, Nitra, Martin, Skalica...

Dobnický / Dubnický - Dobnický na Slovensku ho nezaregistrovali, z čoho sa domnievam, že v kysáčkej matrike je chybné zapísané a jedná sa o priezvisku Dubnický, ktoré sa tam zjavuje v roku 1800 a pridáva sa, že Dobnický Pálka prišiel z Petrovca. Ináč na Slovensku sa podoba Dubnický zjavuje 80x / Bratislava, Bánovce nad Bebravou, N. Zámky, Nitra, Ilava, Žilina, Šaľa. Odvodené je z názvu mesta Dubnica (nad Váhom).

Doboš – u každého dolnozemskeho Slováka, toto priezvisko hneď vyvolá asociáciu na *buboň*, lebo už či po maď. alebo srbch. to je vlastne *buboň*, variácie ktorého sa tiahnu celou škálou ie. jazykov, ba podoby prenikli aj v iné jazyky, hlavne v oblasti Ázie. Východiskom je ie. pojem pre *d'obanie, bodanie...* Same priezvisko Doboš však nemusí

byť práve tu. Môže a asi najskôr aj vychádza z názvu osady, mesta Dabas / Dobos v Maďarsku, čo ale jeho etymológiu nemení.

Na Slovensku 716x / Žilina, Trebišov, V. Krtíš, Rožňava, R. Sobota, Čadca...

Doboši – varianta priezviska Doboš. Vid' Doboš.

Na Slovensku 11x / Komárno, Trebišov, Nitra.

Dobrík – hneď sa nám núka prídavné meno *dobrý* (vid' etym.). Keďže sa toto priezvisko vyskytuje aj na Slovensku, môžeme s tým súhlasiť, avšak v niektorých prípadoch môže predstavovať aj krycie priezvisko odvodené z názvu nejakej osady, ako napr. Dobrá (pri Trenčíne). Tu si hneď, podľa názvov ďalších osád všimneme, že mnohé naše priezviská siahajú aj do tejto oblasti.

Na Slovensku 309x / B. Bystrica, Zvolen, Bratislava, Ružomberok...

Dobrocký – etymológia je rovnaká, ako pri priezvisku Dobrík.

Na Slovensku 170x / Lučenec, Krupina, Snina, V. Krtíš, B. Bystrica, Detva...

Dobroňovský – VHV sa domnieva (s právom), že východiskom tohto priezviska je osada Dobrá Niva, južnejšie od Zvolena, no za uváženie stoja aj názvy Dobrá (Trenčín), Dobrá nad Ondavou, Dobroč (je ich ešte zopár) atď.

V tejto podobe ho na Slovensku nezachytili, ale Dobronivský zaregistrovali 13x / Krupina, B. Štiavnica, Zvolen, Levice, B. Bystrica...

Dóci – toto priezvisko sa vo Vojvodine vyskytuje jedine v katolíckej časti Selenče. Na Slovensku je tiež známe, avšak tam ho stretne napísané aj, ako Dóci... Jeho význam a etymológiu nepoznám, či nie som si plne istý. V dejinách, medzi uhorskou šľachtou, stretne dve osoby s týmto priezviskom. Andrej Dóci, podľa Kubínyho zbierky pečatí, bol doložený v rokoch 1603 – 1622. Pochádzal z rodu, ktorý vyšiel z Veľkej Lúče (okres Dunajská Streda). Zastával aj funkciu župana Tekovskej stolice a neskôr sa spomína vo funkcii kapitána Satumarského hradu. Tento rod svoj armáles dostal ešte v 1480. roku. Druhý Dóci je Štefan, bratranec Andreja.

* Andrej a Štefan Dóci boli vraj šikovní vojvodcovia a toto ich na rebríčku hierarchie posúva hore, takže v časoch kráľa Mateja II. Andrej patril k uhorským magnátom a v 1618. získal aj hodnosť hlavného pohárnika.. Štefan bol zase zvolený za strážcu kráľovskej koruny... takže sa nám tu núka vyšetrenie, či priezvisko Dóci nebude v sebe skrývať podobu, ako napr. ang. *duke* = vojvoda, správca vojvodstva, vodca, kapitán (hradu), panovník... ktorého východiskom je starofr. *duc*, lat. *dux*, *duc-* = vodca, líder...čo je zase podkladom, východiskom titulky benátskeho a janovského hlavného magistra (titulka akože vodcu, „prezidenta“ tejto republiky) *doge (dodž, dóž)*, v Benátkach *doze*.

Erb Andreja Dóciho. V evolúcii erbov tejto rodiny, toto je východisko. U Štefana najdeme rovnaký erb, ale s rozdielom, že v modrom šikmom poli nie je len hviezdička, lež škorpia a v predĺžení jej klepiet je menšia hviezdička.

Osídľovanie Selenče je trochu komplikovanejšie. Pôvodne to bol majetok kaločského (katolíckeho) arcibiskupa. Prišlo sem asi 120 evanjelických rodín z Liptova, Novohradu, Zvolena a Turca, lenže pán arcibiskup mal problém. Boli tu narážky „pánov bratov“, ako to, že jeho katolícky majetok osídlili protestanti? Dopálilo ho to.

Práve v tom čase sa zakladala osada Pazova, nuž či vyhnal, alebo dobrovoľne, ale asi polovica osady sa presťahovala do Pazovy, kde aj dnes jestvuje Selenská ulica. Do Selenče priviedol katolícke obyvateľstvo, prevažne z okolia Moravy, vraj od Strážnic, ktoré bolo práve vtedy v pohybe, v smere Zlaté Moravce. (Prečítaj si štúdiá Dr. J. Siráckeho, ako aj „Slovenská evanjelická cirkev v kráľovstve Juhoslovanskom“ - A. Vereš) atď.

Podobu Dóci na Slovensku zaregistrovali 55x / Trebišov, Nitra, Levice, Piešťany... a podoba Dóczy 10x / Trebišov, Košice, Michalovce.

Dolánsky – je jasné, že súvisí s *dolinou*, lenže takých lokalít je neúrekom. Nositeľ tohto priezviska si musí preštudovať rodokmeň a urobiť si vlastný uzáver, či tu ide proste o *dolinu*, alebo napr. aj o názov osady v blízkosti Trnavy, Doľany. Vid' Dolina.

Podoba Dolánsky sa na Slovensku nevyskytuje. Podobu Dolenský zaregistrovali 6x / Levice, Zvolen, Trnava a podobu Dolinský 408x / Prešov, Vranov nad Topľou, Krupina, Ilava, Brezno, Bratislava, Trenčín, Sabinov, Prievidza, Zvolen...

Doležal - vo Vojvodine, ba vôbec na Dolnej zemi je len periferným priezviskom, avšak na Slovensku je frekventované. Pravdepodobne má český pôvod a východiskom mu je *ležanie*. Vid' et. Ležať.

Na Slovensku 336x / Bratislava, Prievidza, Žilina, Prešov, N. Zámky, Malacky...

V minulosti, z čias R-U nachádzali sme ho napísané aj, ako *Dolezsál*, no dnes túto podobu na Slovensku zaregistrovali len 2x / *Senec*.

Dolinaj / Dolinay – predstavuje pomad'arčené priezvisko. Východiskom mu bude slovo *dolina*, čiže je to osoba, rod, ktorý žil v nejakej doline. Vid' etym. Dolina a Dolánsky.

Na Slovensku Dolinaj zachytili 115x / Trenčín, Ilava, Prievidza, Trnava, Pov. Bystrica... a Dolinay 75x / Žilina, Topoľčany, Ilava, Poprad, Prievidza, Martin, Bratislava...

Domanovský – ako východisko, najskôr tu máme názov osady Domaníky, južnejšie od Krupiny.

Na Slovensku 8x / Galanta, Brezno.

Domanský – toto priezvisko svojho času bolo zastúpené aj v Petrovci. Rodina Domanských vlastnila pomerne slušný cirkus, ktorý po vojne bol znárodnený. Kam sa rodina uchýlila neviem, ale ešte v 60-tých rokoch občas navštívili aj Petrovec a v Dome Kultúry predviedli niekoľko predstavení.

Etymologický asi súvisí s priezviskom Domanovský.

Na Slovensku 24x / Skalica, Ilava, Bratislava, Krupina...

Domoni / Domony(i) – je pomerne frekventovaným priezviskom a východiskom mu je osada v Maďarsku, Domony (severovýchodne od Budapešti). Domonyi Andráš do Kysáča prichádza z Kiskörösa (Peštianska), v 1789. roku.

Na Slovensku obe podoby zaznamenali len dvakrát (2x) a to v Bratislava a v Topoľčanoch.

Domonský – pravdepodobne predstavuje slovenskú podobu priezviska Domoni. Vid'. Tiež vid' aj nasledovné, Domovský. Domonský Jano prichádza zo Sarvaša (Békešská stolica) v 1785. roku.

Na Slovensku ho nieto.

Domovský – koreň priezviska je tu jasný, avšak bez poznania pohybu rodiny, môžeme povedať len toľko, že východiskom môže byť aj názov osady Domaníky, ako rad osád v Maďarsku, kde figuruje základné *dom*.

Na Slovensku ho nieto.

Dorča – typické petrovské priezvisko. Východiskom mu je najskôr ženské osobné meno Dorotea (vid'), s východniarskym „prikrášením“, Dorča.

Táto podoba sa na Slovensku nevyskytuje, avšak je tam Dorčo 3x / Lučenec, Humenné.

Dovič – ako východisko môžeme uvážiť slovo *vdovec*. Príbuzné priezvisko, *Dovičín* vzniklo podobne. Bol to syn nejakej *vdovy*.

Na Slovensku Dovič 5x / V. Krtíš (Nenince) a Dovičín 65x / Trenčín, Prievidza, V. Krtíš, Topoľčany...

Dömöky / Demeky – sa vyskytuje v Pazove, kde predstavuje asi priezvisko tej časti obyvateľstva, ktoré bolo pôvodne kalvínskeho náboženstva a maďarskej národnosti, alebo sa tu jedná len o pomaďarčené priezvisko Domovský, alebo podobné, kde ako východisko bude slovo *dom*. Vid' etym.

Na Slovensku nezaregistrovali ani jeden prípad.

Drahota – východisko je jasné. Vid' et. Drahý.

Na Slovensku nezaregistrovali ani jeden prípad, takže aj tu máme najskôr krycie priezvisko.

Drgoň(a) – etymológiu najdete pod Drgať 1° a 2°.

Podoba Drgoň sa na Slovensku vyskytovala 182x / Hlohovec, Trnava, Bratislava, Prievidza... a Drgoňa 173x / Zl. Moravce, Nitra, Žiar nad Hronom...

Drienka – plod drieňa, druhu kra.

Na Slovensku 40x / Trenčín, Zvolen, Krupina, B. Bystrica. Zriedkavé je aj na Dolnej zemi.

Drieňovský – typické petrovské priezvisko, odkiaľ sa prešírilo aj do Sriemu a odtiaľ aj do Austrálie. Východiskom mu je názov osady Drienovo (Hont).

Na Slovensku ho zaznamenali iba 12x / Žiar nad Hronom, Senec, Bratislava, Nitra, N. Zámky, V. Krtíš.

**Posledne, keď sa začal pretíkať srbský spôsob písania, Drieňovský sa stal Drjenjovski a s týmto „priezviskom“ prišli sem aj dvaja bratia z Bingule. Tu ich normálne nazývali „Drdžendžovski“. Jeden z nich mal aj väčšiu rodinu. Chlapec vyrástol a dnes je v regionálnej komisii pre rozvoj údolia rieky Goulburn. Tá anglická výslovnosť mu od detstva párala uši, lebo videl, počul, že to má znieť trochu inak. Keď sa osamostatnil, zmenil si aj priezvisko. Tak, ako vedel. Teraz je Drenovski. Tá koncovka mu ani nevádi, lebo –ski vidí aj u Poliakov, Ukrajincov a aj u Macedóncov.*

Dropa – východisko je jasné. Názov veľkého stepného vtáka.

Na Slovensku ho zaregistrovali iba 3x / Ružomberok, Trebišov, Zvolen.

Drozd – má jasné východisko. Názov spevavého vtáka. J. Jančovic ho zaraďuje medzi pôvodne české priezviská. Vid' etym. Drozd.

Ani nie tak dávno, ale toto priezvisko bolo zastúpené aj v Petrovci, ba starý názov jednej z gazdovských ulíc, je Drozdianska.

Na Slovensku je 560x / Prievidza, Žiar nad Hronom, Medzilaborce, Kežmarok, Poprad, Tvrdošín, Bratislava.

Drozdík – predstavuje deminutív Drozda.

Na Slovensku 190x / Bánovce nad Bebravou, Z. Moravce, N. Zámky, Žilina, Zvolen, Levice...

Dubovský – má tiež jasný koreň, lenže s určitosťou nemôžeme povedať, odkiaľ rodina vyšla, lebo na Slovensku je rad osád, kde figuruje *dub*, ako napr. Dubné, Dubnica nad Váhom, Dubník, Dubová, Dubovce, Dubové (Martin), Dubové (Zvolen), Dubovec atď.

Do Kysáča v roku 1786. prichádza Dubovský Jano z Hornej Strehovej (Novohrad).

*V Petrovci, v okolitých slov. osadách, ba aj v Srieme, je pomerne frekventované, ba frekventované je aj na Slovensku 577x / Piešťany, Ružomberok, Trnava, Zvolen, Bratislava, Prešov, Levice... *Zaručene viem, že mnohí z tohto počtu sú aj presídlenci. Hlavne v okolí Bratislavy.*

Dudáš – sa bežne berie, akože pôvodne maďarské priezvisko, i keď tým nie je. Jeho pôvod je rýdzo slovanský a v tomto prípade má význam *gajdáš, gajdoš...* Vid' etym. Dudať 1°, 2°, Dudy a ich deriváty. * J. Jančovic udáva, že pôvodní obyvatelia Jače (Acsa) boli Slováci z Hontianskej a Zvolenskej stolice a v ďalšej etape sťahovania rodina Cicková, Čížiková, Dudášová.... sa presťahovali do Kovačice. V ďalšom vstupe sa spomína rodina Mateja Dudáša z Tuhára a v inom vstupe, kde sa spomínajú rodiny

z Ďarmot, zase stretne Dudáša, ba aj Čapeľu, Speváka, Lekára, Liptáka... ktorí prešli do Petrovca.

Priezvisko Dudáš je pomerne dobre reprezentované širom Vojvodiny a ak si budete robiť vlastný rodokmeň, tak pozor. Neprišli všetci odrazu a neprišli všetci z rovnakej osady a z toho, nemusia ani byť v rodinnom príbuzenstve.

Na Slovensku 1557x / Ružomberok, Z. Moravce, Brezno, Bratislava, Ilava, D. Kubín, Michalovce, Prievidza...

Dudok – východiskom mu je *dudok* 1° = druh vtáka, prípadne, ale nie aj pravdepodobné, *dudok* 2° = druh peniaza. O pôvode rodiny Dudkových v Hložanoch vieme málo (nemame dáta), avšak určitý Dudok Mišo sa do Kysáča prisťahoval zo Sv. Petra (Liptov), v roku 1788. Nasledovný, Michal Dudok s manželkou Annou Husárikovou a deťmi Máriou (13), Evou (11), na Bardáň prišli v novembri 1785. Keďže manželka Anna umrela v apríli 1786, Michal sa oženil s vdovou nebohého Jána Salaja, Katarínou Garajovou (jún 1786), ktorá do rodiny priviedla syna Jána Salaja (9), avšak už v októbri rodina prechádza do Petrovca. * Medzi ľuďmi často počujeme aj Dutka, takže i keď je toto samostatným priezviskom, východisko mu bude rovnaké.

* Len ako kuriozita, v tureckom jazyku *düdük* = *pišťalka, pišťala, flauta...*
a *dudak* = *pera, gamba*.

Na Slovensku Dudok 52x / Lučenec, N. Zámky, Levice, Galanta, Trnava, R. Sobota... Dudka 6x / Prievidza, B. Bystrica a Dutka 218x / L. Mikuláš, Humenné, B. Bystrica, Trnava, Bardejov, D. Kubín...

Dunajčik – východiskom môže byť názov rieky Dunaj, alebo ešte skorej Dunajec. Medzi prvými osadníkmi Hložian spomína sa aj táto rodina, no neviem, či je toto priezvisko ešte živé. Vid' etymológiu Dunaj.

Na Slovensku 51x / Trenčín, Piešťany, Topoľčany, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Senica, Čadca, Bratislava...

Duras, Ďurás, Ďuras, Ďuráš – všetky podoby majú rovnaké východisko, osobné meno Ďuro, avšak pri zapisovaní, v závislosti či to písal Slovak, alebo Maďar, máme variácie. Do Kysáča, v 1786. r. sa prisťahoval aj Duras Martin z Brusníka (Novohrad).

Na Slovensku podoba Duras 38x / Trenčín, Bratislava, Malacky... Ďurás 23x / V Krtíš, R. Sobota, Poltár. Ďuráš 55x / Prešov, Poprad, Michalovce, Čadca, Levice... Ďuráš 7x / Košice, Michalovce, Trebišov.

Durec – môže predstavovať tvrdšiu podobu priezviska Ďurec (vid'), ale rovnako môže mať aj vlastnú etymológiu, kde východiskom by bolo slovo *durit'*. (Vid' Durit')

Na Slovensku 356x / N.M. nad Váhom, Myjava, Bytča...

Durgala – toto priezvisko najdeme v Pivnici (odtiaľ sa prešírilo) a keďže sa tu rozpráva západoslovenským nárečím, aj jeho pôvod musíme hľadať v tom kraji, poľahke v príľahlej časti Moravy, lebo i keď nás upomína na meno indického božstva, jeho východisko určite tam nie je. Na západnom Slovensku sa vyskytuje aj podoba Drgala. Základom, či východiskom mu bude asi *durit'*, alebo *durdiť sa*. Vid' Durit'.

Na Slovensku Durgala bol 12x / Bratislava (Pezinok, Ružinov) a Drgala 6x / Bratislava-vidiek (môže súvisieť aj s priezviskom Drgoň).

Durný – medzi prvými osadníkmi Hložian, zjavuje sa aj toto priezvisko, ktorého východisko je jasné. Vid' et. Durit' a Durný.

Na Slovensku 50x / L. Mikuláš, Košice, B. Bystrica...

Dusko – súvisí s *dusiť*. Vid' Dusit' 1°, 2°.

Na Slovensku iba 9x / B. Bystrica, Košice, Levice.

Dvornický – východisko je jasné, no historiát je temnejší. Môže predstavovať slovenskú podobu častého banátskeho pomadžarčeného priezviska Udvary (odvodené je zo slova *dvor*), avšak podobné priezviská jestvujú v rade jazykov, ako napr. čes. *Dvořák*, nem. *Hoffman* atď. nuž vyvinulo sa aj u nás.

Na Slovensku 40x / Poprad, Nitra, Trnava, Ilava, Trenčín, B. Bystrica, V. Krtíš...

Dýr – pôvodne petrovské a hložianske priezvisko, ktoré sa prešírilo aj do Sriemu... Je cudzokrajné, najskôr nemecké a tu máme na výber. Môže to byť *Dürr-*, ale aj *Tür* atď. no najskôr tu máme „stvrdnutú“ podobu priezviska Týr, čo je tiež cudzokrajného, germánskeho pôvodu. lebo okrem Turecka (ukradnuté deti – po srbch. „danak u krvi“) toto priezvisko, i keď frekventované v Petrovci, vo svete ho sotva stretnete. Všade DÝR predstavuje len akronym, skratku. Zdá sa mi, že Dýr predstavuje len tvrdšiu podobu priezviska Týr, odkiaľ vyšla „pivnická“ rodina Týrová. Podobu Kdýr však zaznamenali 2x / Detva.

Ak uznáme, že Dýr je len tvrdšou podobou Týr-a, tak sme pri jazyku a mytológii starých Germánov. Veď slovanskému uchu aj Týr zneje cudzokrajne a s právom.

V staronórskom Týr = boh vojny, kým v mytológii je to jednoruký muž. Kult na tohto boha bol rozšírený po celom germánskom severe a etymologický súvisí s napr. lat *deus*, gr. *zeus*... a protoindeurópskym *deywos*. Osudom boha Tyra bolo *buď zabiješ, alebo padneš, ako obeť strážneho psa pri vstupe do pekla, Germ-a*.

Ako všetky dni anglického týždňa, aj tomuto bohovi sa ulezol deň. Utorok.

V staroang. jazyku to je *Tiwisdaeg* = utorok, teraz *Tuesday*.

Na Slovensku priezvisko Dýr neexistuje, čiže bude vyložene len dolnozemským, avšak Týr je tam zaregistrovaný zase len 3x / v okrese Humenné, osada Chlmec.

** Na pivnického pána učiteľa Týra, jeho potomkov, Marienku (učila na gymnáziu v Petrovci) a Miška (ak sa nemýlim, získal doktorát zo slovenčiny), pamätajú sa generácie dolnozemských Slovákov. Boli aktívni, roduverní a nadovšetko aj snaživi.*

Vid' Dér. Toto priezvisko máme máme zachytené v aradáčskej matriky, vlastne tam stojí, že 11 členná rodina Martinusa Déra v roku 1787. prišla z Kiskörösa a dnes sa ich vedie, ako Dýr.

Ď

Ďarmotský – je hlavne pazovským priezviskom a spomína ho aj VHV, kde pridáva, že niektoré rodiny sa píše aj Jarmocký. Tu máme jasné východisko. Názov mestečka *Ďarmoty*, *Balassgyarmat*, juhozápadne od Lučenca, rovno na hranici s Maďarskom. Záhadou je len etymológia tohto názvu a najdeme ju v maď. jazyku. Po maď. *gyarmat* = kolónia, z čoho sa tento základ rozširuje aj na koloniálny, kolonizácia... čiže v ňom sa skrýva *podjarmenie si* niečoho a následne aj osídlenie priestoru svojím živlom.

Keďže časť Ďarmotských sa píše aj Jarmocký, môžeme predpokladať, že už vtedy a tam, slovenskí kolonisti videli maď. *gyarmat*, v slovenskom východisku **jarmo**.

Môžeme uvážiť aj osadu *Gyarmat*, južnejšie od mesta Ráb / Győr.

Na Slovensku nezaregistrovali ani jeden prípad.

Ďaudík – zriedkavé priezvisko. Jeho pôvod je temný, ale pravdepodobne v sebe skrýva význam *jarma*. Ak sa podívame do maďarčiny, najdeme *gyarmat* = kolónia a *gyáva* = zbabelý. Keď sa podívame na turecký jazyk, odkiaľ máme v slovenčine *d'aur* = moslimská prezývka kresťanov a najdeme jeho ďalšie významy, uvidíme, že *gavur* (*d'aur* – odkiaľ máme aj banátske priezvisko *Gavura*), okrem „neveriaceho“, nemoslíma, znamená aj krutý, krutosť, tvrdohlavosť, vzdorovitosť, zaťatosť, neústupnosť, nepoddajnosť... a už či maď. alebo turecký termín, oba vychádzajú z ie. významu pre pohyb, zviazanie, pripojenie... Vid' et. Jarmo.

Na Slovensku 5x / B. Bystrica, Krupina, Zvolen.

Ďolesoš / Gyoleszos – bude bezpochyby maďarského pôvodu. Maď. *gyolcs* = plátno. Z toho dostane význam *Plátenkár*, *Plátenník*.

Na Slovensku nezaznamenali ani jeden prípad.

Ďalog - východisko má v maď. jazyku, kde *gyalog* = peší, pešo a *gyalogos* = pešiak. Toto priezvisko máme doložené v Hložanoch.

Na Slovensku 81x / Lučenec, R. Sobota, Zvolen, Poltár, V. Krtíš, Žilina...

Ďuga – s týmto priezviskom sa stretne hlavne v Petrovci a Kulpíne. Východiskom mu bude sloveso *d'ugat'* = udierať, pichať, strkať, „džugat'“. Z etim. časti si všimni slovo *d'ugov* = zátka na sedliackej peci.

Na Slovensku najdeme Ďuga 19x / Trnava, Nitra, Prievidza, Bratislava a Duga 200x / Myjava, Senica, Piešťany, Bratislava, Bánovce nad Bebravou...

Ďuráš – či ako to najdeme zapísané, 8 členná rodina *Georgiusa Gyurasza* do Aradáča prišla v 1787. roku, z Brusníka (Novohrad).

Priezvisko je utvorené na podklade osobného mena Ďuro (Juraj).

Na Slovensku ho zaregistrovali 7x / Košice, Michlovce, Trebišov...

Ďurčianský – za svoje priezvisko vďačí obci Ďurčiná, v okrese Žilina a zároveň tejto osade za svoje meno vďačia mnohí, čo sa píše *Gyurcsányi*. Juraj, Michal a Ján sú najstaršími predkami tohto šľachtického rodu, ktorých ešte v 1587. panovník Rudolf II. povýšil do šľachtického stavu a udelil im aj erb.

Podobu Ďurčianský na Slovensku nezaregistrovali, avšak Ďurčanský až 147x / Žilina, Čadca, Košice, Bratislava, Nitra...

Ďurčík – aj toto priezvisko je odvodené z názvu osady Ďurčiná, ktorej východiskom je osobné meno Juraj, Ďuro. V roku 1786. do Kysáča prichádzajú Ďurčík Mišo a Matúš. Ako poslednú adresu udali Egyházu (Peštianska stolica).

Na Slovensku 222x / Brezno, Lučenec, Zvolen, B. Bystrica, Žilina...

Ďurčok – koncom 18. st. z Novohradu, osady Vereš, dnes Červeňany, do Aradáča prichádza aj táto rodina. V 1787. do Kysáča prišiel Maco Ďurčok, z Bíru (Novohrad). Priezvisko je utvorené na podklade osobného mena Ďuro (Juro).

Na Slovesku 8x / V. Krtíš, D. Pribelce a D. Strehová.

Ďurec – má rovnaké východisko, ako vyššie spomenuté priezviská. Meno Juraj, Ďuro.

Na Slovensku 126x / Bytča, Kysucké Nové Mesto, Žilina, Pov. Bystrica, B. Bystrica, Senica, Myjava, Pezinok...

Ďurianec – v roku 1786. z Dolného Tisovníka, do Aradáča prichádza aj trojčlenná rodina Martina Ďurianca (Martinus Gyurjanecz). Aj toto priezvisko súvisí s osobným menom Ďuro.

Na Slovensku 10x / Košice, Zvolen, V. Krtíš, Detva, Revúca, Lučenec.

Ďuríček – predstavuje demin. mena Ďuro.

Na Slovensku 122x / Žilina, Rožňava, Myjava, Komárno, Zl. Moravce, Bratislava, Galanta...

Ďurica – východiskom je meno Ďuro.

Na Slovensku 1461x / Brezno, Sabinov, Detva, Zvolen, Prešov, Žilina, Poprad...

Ďurík – dem. mena Ďuro.

Na Slovensku 387x / Trenčín, Topoľčany, Zvolen, Martin, Šaľa, Ilava...

Ďuriš – je tiež odvodené z mena Ďuro. Stretávame sa aj s paralelou Ďurišin.

J. Jančovic spomína, že pôtorský rodák, učiteľ, Ľudovít Ďuriš, si skorej odchodu z Pôtra pozmenil priezvisko na Bérczes. Ináč Ďuriš sa aj dnes vyskytuje v Maďarsku a v knihe „Z novohradských vrchov a dolín“ (J. Jančovic) spomína sa aj Ján Ďuriš zo Sarvaša. Aj jeho korene siahajú do Pôtra.

Na Slovensku 2470x / Pov. Bystrica, Zvolen, Bratislava, Žilina, Topoľčany, Trnava, Ilava...

Ďurkovič – východiskom je tiež meno Ďuro.

Na Slovensku Ďurkovič 353x / Bratislava, Galanta, Trebišov, Zvolen, Lučenec, Martin, Topoľčany, Ilava, Poprad... avšak vyskytuje sa aj Ďurkovic 18x / Zvolen, Detva, Krupina.

Ďurkovský – toto priezvisko stretnete hlavne v Banáte, najskôr v Kovačici. Odvodené je z názvu obce *Ďurkovce*, v okrese Lučenec.

Ďurkovský Beňadikt, ktorého meno v pomadžarčenej podobe je *Gyürky*, tiež vyšiel z Ďurkoviec. B. Ďurkovský v prvých desaťročiach XVII. st. zastupoval funkciu podžupana Zvolenskej stolice.

Erb šľachtica B. Ďurkovského. Tento erb poslúžil ďalším Ďurkovským, ako základ.

Na Slovensku ho zaregistrovali 96x / Žilina, Bytča, Pov. Bystrica, N. Zámky, Senec, Bratislava...

Ďurovka – vyskytuje sa hlavne v Kysáči a v Petrovci. Aj tu, ako východisko máme osobné meno Ďuro. Predstavuje Ďurovho syna. V 1796. roku do Kysáča prichádzajú Ďurovka Jano, Peter a Maco. Všetci z Opavy (Hont).

Na Slovensku 37x / Trnava, Senica, Bánovce nad Bebravou, N. Zámky, Komárno, D. Streda, Nitra, Bratislava. Mnohí zo zaregistrovaných vlastne pochádzajú z Dolnej zeme. Sú presídlencami.